

Lukijoilta

Sekarotuinen parivuotias saksanpaimenkoiranarttuni käyttäytyy joitakin vieraita kohtaan aggressiivisesti. En pysty koskaan ennakoimaan, miten koira toimii, kun ovikello soi. Jotkut tulijat se ottaa mukisematta vastaan, toisille se murisee uhkaavasti. **Taru**

Kiinanharjakoirani, 3-vuotias uros, ei oikein luota kehenkään eikä mihinkään. On aika peloissaan helposti, esimerkiksi varjoista. Koirani on aggressiivinen muita koiria kohtaan, ja myös minua kohtaan. Vastaantulevia ihmisiä kohtaan vähän valikoivasti, en huomaa eroa esim. tuttujen ja tuntemattomien välillä. **Samuli**

Narttukoiramme (collie) on vuoden ikäinen. Ennen se oli luottavainen ja sosiaalinen. Nyt se hyökkäilee vieraita kohti vaijerista ja käy käteen kiinni, jos joku kulkee tarpeeksi läheltä. Ei pelkää ääniä, autoja tms. Jos vieras ei kiinnitä huomiota koiraan, tilanne on parempi. Joskus on heti oudonkin ihmisen kaveri, mutta kun henkilö kumartuu koiraa kohti, katsoo koiraa ja yrittää silittää, koira hyökkää. Perhettä kohtaan aggressiivisuutta ei ole koskaan esiintynyt. Rähisijäkään koiramme ei ole. Koira oli ennen vapaana, nyt sitä ei voi enää päästää ilman hihnaa minnekään, mikä avuksi? **Susanna**

Valikoivasti aggressiivinen

Miksi koira käyttäytyy aggressiivisesti joitakin ihmisiä kohtaan?

Teksti **Jaana Pohjola** Kuva **Shutterstock**

Tutkimusten mukaan suurin osa koirien aggressiivisesta käyttäytymisestä johtuu pelosta ja arkuudesta. Koira voi olla arka useasta eri syystä.

Koirien sosiaalistumisen herkkyyskausi on kolmen ja kahdentoista ikäviikon välillä. Tänä aikana koiran tulee tottua mahdollisimman moniin eri ärsykkeisiin. Paimenkoirilla herkkyyskausi on vielä muita rotuja hieman aiemmin, mistä saattaa johtua se, että paimenkoirat ovat muihin rotuihin verrattuna arempia.

Koira asuu sosiaalistumisen herkkyyskaudesta suuren osan kasvattajan luona. Kasvattajalla on iso merkitys ja vastuu siitä, millainen pennusta tulee aikuisena. Tästä syystä kannattaa huolella tutustua kasvattajaan ja tiedostaa se, että hämäristä olosuhteista hankitulla pennulla saattaa esiintyä muiden haasteiden lisäksi arkuuteen liittyviä ongelmia.

Sosiaalistumiskauden jälkeen koiraa voi tuki totuttaa ja siedättää moniin asioihin, mutta ylivoimaisesti helpointa on, jos totuttaminen tehdään pennun kehityksen kannalta oikeaan aikaan.

Tarkkaile koiraa

Aggressiivinen käytös niputetaan usein yhdeksi ongelmaksi, vaikka syyt käytöksen taustalla saattavat olla monimutkaisia ja moninaisia. Koira voi puolustaa itseään, ruokaansa, kotiaan tai jotain muuta arvokasta. Se voi käyttäytyä aggressiivisesti turhautumisen takia, tai hyökkäys voi olla uudelleen kohdistettu eli osua väärään uhriin, joka on sattumalta lähellä.

On tärkeää havaita, mikä tekijä laukaisee aggressiivisen käytöksen. Susannan tapauksessa laukaiseva tekijä voi olla se, että vieras ihminen kumartuu koiraa kohti, eikä koira pääse tilanteesta pois.

Seuraavaksi kannattaa mahdollisimman tarkkaan havainnoida, mitä koira tekee. Muriseeko se ennen hyökkäystä? Laittaako se hännän alas tai yrittää poistua tilanteesta? Lähes jokainen koira varoittaa ennen hyökkäystä, ihminen on yleensä vain huono lukemaan koiran eleitä ja ilmeitä.

Kun koiran käytös ja laukaiseva tekijä on tiedossa, on syytä miettiä, mitä palautetta koira tilanteesta saa ja mitkä tekijät ylläpitävät käytöstä?

Kun arka koira huomaa, että saa murinallaan ihmiset pysymään poissa, se käyttää murinaa jatkossakin. Jos taas koiraa rangaistaan murinasta tai aggressiivisesta käytöksestä, palaute on yleensä kiihdyttävää. Koiraa ei milloinkaan saa rangaista siitä, että se murisee, koska se on koiran tapa viestiä, että se tuntee olonsa epämiellyttäväksi. Ihminenkin ei halua tulla rangaistuksi siitä, että esimerkiksi hammaslääkäriissä pelottaa. Tunnekuohussa olevaa koiraa rankaisemalla aiheutetaan poikkeuksetta enemmän haittaa kuin hyötyä.

Siedätä ja vastaehdollista

Kun käytöstä on analysoitu, on hyvä listata asiat, joita kohtaan koira on varautunut. Sen jälkeen voi systemaattisesti siedättää ja vastaehdollistaa koiraa näille asioille.

Siedättäminen tarkoittaa sitä, että esimerkiksi Susannan koiraa altistetaan vieraille ihmisille aluksi niin kaukaa, että koira pysyy rauhallisena. Vastaehdollistaminen tarkoittaa sitä, että koiralle tuotetaan toistuvasti positiivisia kokemuksia niistä asioista, joita kohtaan se on varautunut.

Samulin koiraa voi vastaehdollistaa ihmisiin, koiriin ja varjoihin siten, että tarjotaan sille herkkuja vain niissä tilanteissa, kun edellä mainittuja ärsykejä esiintyy. Sama pätee **Susannan** ja **Tarun** koiriin. Koiraa voi esimerkiksi kahden viikon ajan ruokkia

vain niissä tilanteissa, kun vieraita ihmisiä on lähellä. Tämä muuttaa tehokkaasti koiran asennetta pelottavia asioita kohtaan. Kyse on klassisesta ehdollistumisesta, jossa pelottava asia, kuten vieras ihminen, yhdistetään toistuvasti mukavaan asiaan, kuten ruokaan.

Koiralle voi myös kouluttaa kohteliaan tavan tervehtiä vieraita ihmisiä, eli koiran voi päästää nuuhkimaan. Sitten se kutsutaan pois ja palkitaan jollain herkulla. Koska koira käyttäytyy aggressiivisesti vasta silloin, kun se kokee, ettei muuta ratkaisua ole, sille voi kouluttaa uuden ratkaisumallin. Koiralle voi esimerkiksi tarjota jotain mielekkästä puuhaa vieraiden tullessa, esimerkiksi kongin tai virikepallon, jonka parissa se saa rauhoittua.

Kaikille kysyjille suosittelen parin viikon vastaehdollistamisrupeamaa vieraiden ihmisten kanssa. Ennen harjoitusta varmistetaan, että koira on nälkäinen. Sen jälkeen tehdään hallitusti useita kymmeniä toistoja siten, että vieras ihminen lähestyy ja koira syö. Kun ihminen menee kauemmas, ruokkiminen lopetetaan.

Kouluttaminen aiheuttaa muutoksia eläimen aivoissa. Siksi on oltava erityisen systemaattinen ja huolehdittava siitä, että muistijälki tallentuu kymmenien ja satojen toistojen kautta.

Koulutuksen voi aloittaa tutun ihmisen kanssa. Vasta kun koira hyväksyy ihmisen aivan vieressä kiihtymättä, siihen päin aletaan kumartua ja jälleen koiraa ruokitaan. Koiran pitäisi alkaa ajatella lähestyvät ihmiset tai muut pelottavat tai kiihdyttävät asiat mahdollisuuksina ansaita makupaloja sen sijaan, että ne aiheuttaisivat epämuksuvuuden tunteita. Vastaehdollistaminen myötä koira alkaa toivoa, että vieraat ihmiset tai muut ennen pelottavat asiat lähestyisivät sitä sen sijaan, että ne menisivät kauemmas. **F**